

EMBARGO TOT MAANDAG 11 JULI 2005, 12.00 UUR

Persbericht Eindrapportage Zeven Antillianengemeenten, 2001-2004

[DOCA Bureaus](#), Lepelstraat
Dr. George Muskens

In samenwerking met Drs. Suzanne Huender, Bureau Beijnen, Leiden

Juli 2005

DOCA Bureaus heeft de gemeenten en hun aanpak van Antilliaanse risicjongeren gedurende de vier jaar gevolgd. Het heeft vandaag de eindrapportage van het Antillianenbeleid in zeven gemeenten aan minister Rita Verdonk doen toekomen.

Vier jaar geleden heeft de regering geld ter beschikking gesteld aan zeven gemeenten, omdat de toestroom van kansarme Antilliaanse jongeren met een slechte kennis van de Nederlandse taal en zonder behoorlijke opleiding erg groot was en de gemeenten geconfronteerd werden met uitzonderlijke overlast en criminaliteit. De zeven gemeenten waren Amsterdam, Den Haag, Den Helder, Dordrecht, Groningen, Nijmegen en Rotterdam.

In totaal ging het om een rijksbijdrage van € 11.000.000 voor de jaren 2001 tot 2004. Met dit geld hebben de gemeenten een beleid ontwikkeld gericht op het vinden en binden van hun risicjongeren. In concreto hebben ze risicjongeren geholpen bij het oplossen van hun problemen met de taal, hun schulden, hun huisvesting, scholing en werk. Ze hebben jonge alleenstaande moeders ondersteund bij de opvoeding van hun kinderen. Er zijn brassbands opgericht alsook sportactiviteiten en andere activiteiten georganiseerd waar Antilliaanse jongeren behoefte aan hebben en die hen in contact brachten met jongerenwerkers die hen verder konden helpen. In de gemeenten is voorlichting gegeven op de plaatselijke Papiamentotalige omroep of met flyers en andere nieuwe communicatietechnieken van de jeugd. Gemeenten hebben contact gezocht met de Antilliaanse gemeenschap ter plaatse. De toegankelijkheid van plaatselijke instellingen voor de Antilliaanse doelgroepen is gestimuleerd en gezocht is naar de structurele inbedding van de Antilliaanse doelgroepen in het lokale sociale beleid.

Op punten als deze konden we spreken van een min of meer effectieve aanpak. Dit was in ieder geval in vijf van de zeven gemeenten het geval, te weten Dordrecht, Den Haag, Den Helder, Groningen en Rotterdam. In twee was dit niet of veel minder het geval. In die beide gemeenten hebben we geen duidelijke beleidsurgentie waargenomen waar het ging om Antilliaanse risicjongeren.

Echter, alle gemeenten zijn geconfronteerd met algemene risicofactoren die een succesvolle aanpak in de weg hebben gestaan. We moesten op de volgende risicofactoren wijzen.

Geen integrale aanpak

Wij moesten constateren dat de muren tussen de verschillende 'werksoorten' van bijvoorbeeld de preventie, de repressie, het jeugdwerk, scholing en werk te hoog bleken te zijn. Er was in de praktijk vrijwel geen integrale en sluitende aanpak. Hiermee bleef het gewenste effect op de integratie van Antilliaanse risicjongeren uit. Op dit punt heeft zich de moeizame ketensamenwerking tussen de uitvoeringspartners gewroken.

Onvoldoende samenwerking met de Antilliaanse gemeenschap

De gemeenten moesten, mede op basis van de subsidievoorwaarden, over hun beleid en over de aanpak overleg voeren met 'de Antilliaanse gemeenschap'. Niet duidelijk was echter waarom dit overleg voor de gemeenten van belang was. Het lag voor de hand dat de gemeenten in de Antilliaanse gemeenschap kennis over en ervaring met de doelgroepen onder de Antilliaanse risicjongeren konden vinden. De Antilliaanse gemeenschap was een evident informeel kenniscentrum. Wij hebben deze benadering gemist bij de gemeentelijke vertegenwoordigers in het overleg. Mede daardoor is de inbreng vanuit de Antilliaanse gemeenschap beperkt gebleven en minder geweest dan mogelijk en wenselijk.

Ontoegankelijkheid van algemene instellingen voor Antilliaanse doelgroepen

De toegankelijkheid van algemene instellingen was op zichzelf een risicofactor. Veel instellingen wisten eigenlijk niet hoe zij hun Antilliaanse risicjongeren moesten aanpakken. Daarom trokken zij met de subsidies tijdelijke Antilliaanse medewerkers aan die de klus wel zouden klaren. Dat was echter een nogal onzekere basis: de medewerkers bleken erg tijdelijk te zijn, mede omdat ze steeds op zoek moesten naar nieuwe klussen. Van een breed toepasbare methodiekontwikkeling was niet of hooguit met mondjesmaat sprake. Een uitzondering vormde het groots opgezette project Ruman Grandi (Grote Broer) van de GG&GD in Rotterdam-Rijnmond, waar een aantal nieuwe Antilliaanse medewerkers in de vaste staf kwam en een methodiekboek geschreven is. Onze aanbeveling was dat de leiding van algemene instellingen niet vroeg genoeg kon beginnen met brede deskundigheidsbevordering en methodiekontwikkeling voor alle medewerkers en niet alleen voor tijdelijke Antilliaanse oproepkrachten. Dit bleek echter, uitzonderingen daargelaten, niet de eerste prioriteit van de leiding van de algemene instellingen.

Versplinterde kennisinfrastructuur

Een laatste risicofactor waarover wij gerapporteerd hebben betrof de versplintering van de kennisinfrastructuur over Antilliaanse risicjongeren in Nederland. Reeds langere tijd zijn er vele kleine bureaus en individuele onderzoekers actief op dit terrein. De kennis die zo verworven is, is niet of nauwelijks gedeeld, verspreid en gecumuleerd. Daarom was er geen en is er nog steeds geen gedegen, beleidsrelevante kennis van bijvoorbeeld de feitelijke aantallen risicjongeren of van *good* en *bad practices*. Aan te bevelen is meer coördinatie van het wetenschappelijke onderzoek, het beleidsonderzoek en de methodiekondersteuning op landelijk niveau. Het Rijk heeft in het afgelopen jaar enkele eerste initiatieven in die richting ontplooid in samenwerking met het Kennis- en Informatiecentrum Etnische Minderheden.

Blijvende problemen

Inmiddels gaat het Antillianenbeleid in de gemeenten verder, omdat er nog steeds veel kansarme Antilliaanse risicjongeren zijn en omdat er nog steeds sprake is van overlast en criminaliteit. Dit is het geval in de zeven gemeenten alsook in ten minste veertien andere gemeenten. Het Rijk heeft daarom begin juni 2005 met 21 gemeenten een convenant afgesloten over de aanpak van Antilliaanse risicjongeren in de jaren 2005 tot 2008. Dit keer gaat het om € 20.000.000 van het Rijk en eenzelfde bedrag uit de eigen gemeentebegrotingen. Het is de bedoeling om de criminaliteit, de schooluitval en de werkloosheid onder Antilliaanse risicjongeren aanmerkelijk te verminderen.

Mevrouw Drs. R. Verdonk
Minister van Vreemdelingenzake en Integratiebeleid
Ministerie van Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

datum/date vrijdag, juli 8, 2005
nummer/number 2005-016.doc/aagem/Verdonk
betreft/regards Eindrapportage zeven Antillianengemeenten, 2001-2004

Geachte mevrouw Verdonk,

Per heden heb ik de opdracht om het Antillianenbeleid van de zeven Antillianengemeenten te monitoren afgerond. Ik stuur u bij deze de eindrapportage. Ik heb deze tevens toegestuurd aan de Directie Coördinatie Minderhedenbeleid en de zeven Antillianengemeenten. Met deze Directie heb ik voor de uitvoering van de opdracht regelmatig overleg gevoerd, tot wederzijdse tevredenheid.

Ik neem de vrijheid u bij de oplevering van de eindrapportage in kennis te stellen van enige punten die risicofactoren zijn voor de effectieve aanpak van Antilliaanse risicojongeren in Nederlandse gemeenten. Deze risicofactoren zijn in de loop van het onderzoek naar voren gekomen. Ze zijn aan te merken als latente en niet direct herkenbare mechanismen in de beleidsontwikkeling en de aanpak in de praktijk. In algemene zin willen wij u aanbevelen geëigende maatregelen en stappen te nemen om aan de risicofactoren het hoofd te bieden, met name in het kader van de aanpak in de 21 gemeenten waarmee u vorige maand een convenant hebt gesloten voor de jaren 2005 tot 2008.

Ik wil u wijzen op de volgende risicofactoren:

1. De eerste risicofactor was dat gemeenten Antillianenbeleid gingen voeren zonder dat er echt sprake was van een nijpend probleem, bijvoorbeeld omdat het aantal risicojongeren relatief gezien heel beperkt was en nauwelijks groeide. De gemeente kon iets doen, omdat een subsidie beschikbaar was. De gemeente slaagde er vervolgens niet in om de beleidsurgentie intern en extern aan te tonen. Gemeentelijke diensten en uitvoerende instellingen gingen weinig voortvarend te werk en voerden een ineffectief beleid.
2. Een tweede risicofactor betrof het vinden, binden en sluitend aanpakken van de risicojongeren. Vinden lukte meestal wel, bijvoorbeeld via straathoekwerk of de politie. Binden vaak ook wel, via speciale projecten. Maar de koppeling naar een kansvol traject gericht op een gedegen beroepsopleiding en werk waarmee een behoorlijk inkomen te verdienen was bleek in de meeste gevallen te moeilijk. Enerzijds moesten wij constateren dat de muren tussen de verschillende 'werksoorten' en de subsidiestromen van de rijksbijdrageregeling, CRIEM, SPAG, het nieuw- en oudkomersbeleid, etc. te hoog bleken te zijn. Anderzijds was er geen integrale filosofie die het belang van de sluitende aanpak als vervolg op 'vinden en binden' benadrukte. Hiermee bleef het gewenste effect op de integratie van Antilliaanse risicojongeren uit. Op dit punt heeft zich de moeizame ketensamenwerking tussen de uitvoeringpartners gewroken.

3. De gemeenten moesten, mede op basis van de subsidievoorwaarden, over hun beleid en over de aanpak overleg voeren met 'de Antilliaanse gemeenschap'. Niet duidelijk was echter waarom dit overleg voor de gemeenten van belang was. Het lag voor de hand dat de gemeenten in de Antilliaanse gemeenschap kennis over en ervaring met de doelgroepen onder de Antilliaanse risicjongeren konden vinden. De Antilliaanse gemeenschap was een evident informeel kenniscentrum. Wij hebben deze benadering gemist bij de gemeentelijke vertegenwoordigers in het overleg. Mede daardoor is de inbreng vanuit de Antilliaanse gemeenschap beperkt gebleven en minder geweest dan mogelijk en wenselijk.
4. De toegankelijkheid van algemene instellingen was echter ook een risicofactor op zichzelf. Veel instellingen wisten eigenlijk niet hoe zij hun Antilliaanse risicjongeren moesten aanpakken. Daarom trokken zij met de subsidies tijdelijke Antilliaanse medewerkers aan die de klus wel zouden klaren. Dat was echter een nogal onzekere basis: de medewerkers bleken erg tijdelijk te zijn, mede omdat ze steeds op zoek moesten naar nieuwe klussen. Van een breed toepasbare methodiekontwikkeling was geen of hooguit met mondjesmaat sprake. Een uitzondering vormde het groots opgezette project Ruman Grandi (Grote Broer) van de GG&GD in Rotterdam-Rijnmond, waar een aantal nieuwe Antilliaanse medewerkers in de vaste staf kwam en een methodiekboek geschreven is. Onze aanbeveling was dat de leiding van algemene instellingen niet vroeg genoeg moet beginnen met brede deskundigheidsbevordering en methodiekontwikkeling voor alle medewerkers en niet alleen voor tijdelijke Antilliaanse oproepkrachten. Dit bleek echter, uitzonderingen daargelaten, niet de eerste prioriteit van de leiding van de algemene instellingen.
5. Een laatste risicofactor waarover wij gerapporteerd hebben betrof de versplintering van de kennisinfrastructuur over Antilliaanse risicjongeren in Nederland. Reeds langere tijd zijn er vele kleine bureaus en individuele onderzoekers actief op dit terrein. De kennis die zo verworven is, is niet of nauwelijks gedeeld, verspreid en gecumuleerd. Daarom was er geen en is er nog steeds geen gedegen, beleidsrelevante kennis van bijvoorbeeld de feitelijke aantallen risicjongeren of van *good* en *bad practices*. Aan te bevelen is meer coördinatie van het wetenschappelijke onderzoek, het beleidsonderzoek en de methodiekondersteuning op landelijk niveau. Het Rijk heeft in het afgelopen jaar enkele eerste initiatieven in die richting ontplooid in samenwerking met het Kennis- en Informatiecentrum Etnische Minderheden.

Gaarne zal ik u en uw Directie op deze en andere punten vanuit de verworven kennis en expertise van advies dienen inzake beleid en aanpak van Antilliaanse risicjongeren in de Nederlandse gemeenten.

Hoogachtend, en met vriendelijke groet,

Dr. George Muskens
Projectleider monitoring zeven Antillianengemeenten

Bijlage/Attachment

1. Antillianenbeleid in zeven gemeenten, 2001-2004

Kopie/copy

1. De Colleges van B&W van de Antillianengemeente